

1. Η ΡΗΤΡΑ 42,7 ΕΕ ΣΕ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ... (ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ)

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: ...27/04/2026 Ημ. Αποδελτίωσης: ...27/04/2026

Σελίδα: 12

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

Η ρήτρα 42,7 ΕΕ σε εφαρμογή... (Τι σημαίνει)

Επιτέλους η ρήτρα 42,7 ΕΕ εφαρμόζεται. Είκοσι τέσσερα χρόνια μετά, μια ελληνική πρωτοβουλία (της κυβέρνησης **Κ. Σημίτη**, 2002) οδήγησε την Ευρωπαϊκή Ένωση σε ένα νέο επίπεδο αμυντικής ολοκλήρωσης, της κοινής ευρωπαϊκής άμυνας και γεωπολιτικής ενπλοκίωσης. Το 2002, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Συνέλευσης για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Συντάγματος, εισογήθηκε την υιοθέτηση ρήτρας αμοιβαίας συνδρομής παρόμοιας με αυτή του άρθρου 5 της Συνθήκης του ΝΑΤΟ. Μέχρι τότε οι Συνθήκες της ΕΕ δεν περιλάμβαναν καμία σχετική αναφορά καθώς η Ένωση δεν είχε ξεκάθαρη αρμοδιότητα σε θέματα άμυνας. Παρά ταύτα, καμία χώρα - μέλος δεν είχε τότε ευνοϊκή θέση υπέρ της θέσπισης μιας τέτοιας ρήτρας, με το επιχείρημα ότι θα υπονομούσε τη συνοχή του ΝΑΤΟ. Οι οδηγίες Σημίτη όμως ήταν σταθερά υπέρ της συμπεριλήψης της ρήτρας στο υπό κατασκευή Ευρωπαϊκό Σύνταγμα. Και τελικώς, ύστερα από επεξεργασμένη ελληνική πρόταση και επίμονη διαπραγμάτευση, η ρήτρα συμπεριλήφθηκε στο Σύνταγμα και ενσωματώθηκε

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΝΕΙΡΟ
ΤΟΥ **Π.Κ. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗ**

τελικά αυτολεξεί στη Συνθήκη της Λισαβόνας (ως 42,7 ΣΕΕ). Και αποτέλεσε την έμπνευση για τη διμερή ρήτρα Ελλάδα - Γαλλίας.

Ωστόσο ουδέποτε η Ένωση προχώρησε στην έκδοση των πρακτικών ρυθμίσεων (modalities) ή του εγχειριδίου (handbook) για την υλοποίηση της ρήτρας, με αποτέλεσμα να παραμείνει ανεργή. Ενεργοποιήθηκε μία φορά μόνο, το 2015, από τη Γαλλία μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις στο Παρίσι. Ο πόλεμος στο Ιράν, οι επιθέσεις που δέχθηκε η Κύπρος και κυρίως η αποστασιοποίηση των ΗΠΑ από την ασφάλεια και άμυνα της Ευρώπης κατέστησαν αναγκαία την αναβίωση της ρήτρας με επιχειρησιακή

εμπλοκίωσή της, προκειμένου η ΕΕ να είναι θεσμικά σε θέση να προστατεύσει τα κράτη - μέλη της. Ετσι η Κύπρος ως προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ (και η Ελλάδα) ανέλαβε σχετική πρωτοβουλία προς την κατεύθυνση αυτή. Με αποτέλεσμα το άτυπο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που πραγματοποιήθηκε στη Μεγαλόνησο να καταλήξει σε πολιτικές οδηγίες για την πλήρη ενεργοποίηση του άρθρου (που θα συνταχθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ύπατη εκπρόσωπο για την Εξωτερική Πολιτική). Ετσι η Ευρωπαϊκή Ένωση - χωρίς να διαρρηγνύει τους δεσμούς της με το ΝΑΤΟ (άλλωστε 23 από τα 27 μέλη της είναι και μέλη του) - μετεξελίσσεται ουσιαστικά σε ένα οιοσδήποτε σύστημα συλλογικής ασφάλειας (collective defence system) και κοινής άμυνας. Η ρήτρα, η οποία είναι νομικά δεσμευτική για όλα τα κράτη - μέλη της ΕΕ, συνεπάγεται την παροχή «βοήθειας και συνδρομής» με όλα τα μέσα, περιλαμβανομένων και των στρατιωτικών (σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις). Στην περίπτωση της Κύπρου και μολονότι δεν έγινε τυπική επίκληση της ρήτρας, μια ομάδα

χωρών (Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Ολλανδία) προσέφεραν στρατιωτική βοήθεια. Αλλά, ενώ το 2002, όταν προτάθηκε η ρήτρα, αφορούσε εμφανώς μόνο την Ελλάδα, σήμερα πλέον, μετά τις κοσμογονικές γεωπολιτικές ανακατατάξεις, αφορά συνολικά την Ευρώπη και την άμυνά της.

Ο πρόεδρος Μακρόν διακήρυξε στην Αθήνα ότι με βάση τη διμερή ρήτρα αμοιβαίας συνδρομής «η Γαλλία θα είναι εδώ» εάν απειληθεί η ελληνική κυριαρχία. Αυτό που προέχει ωστόσο είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη - μέλη της συνολικά «να είναι εδώ» σε εφαρμογή της ρήτρας του άρθρου 42,7. Όπως και τελικά θα είναι...

(Είναι πάντως αξιοσημείωτο ότι στη σχετική συζήτηση για το 42,7 δεν αναφέρεται ότι πρόκειται για ελληνική πρωτοβουλία)

Ο **Π.Κ. Ιωακείμης** είναι ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ), πρώην πρεσβευτής - σμβούλος του ΥΠΕΞ και μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής του **ΕΛΙΑΜΕΠ**